

ՀԱՆԳԵՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ ՊԱՐԳԵՒԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏԵԼՈՑ

ՌԱԳԱՅԵԼԵԱՆ ՎԱՐՓԱՐԱՆԻՆ

Եթե ազգասիրաց սրտին մեծ ուրախութիւն և մխիթարութիւն է որ և իցէ ազգային յառաջագիմութիւն մը, ևս առաւել ազգու պիտի ըլլայ ազգային վարժարանաց բարեկարգ ընթացքը և անոնց մէջը վարժելոց յառաջագիմութիւնը. որովհետեւ որ ինչպէս տղայք իրենց հարցը կեանքը պիտի մշտնջենաւորեն, այսպէս ալ վարժարանները կամ որ նոյն է՝ անոնց մէջի կրթութիւնները պիտի ըլլան՝ ազգի մը մշտնջենաւոր կենդանութիւն տուողները։ Եւ ասանկ ըլլալուն տարակոյս չունինք որ բոլոր ազգին՝ և առանձին օրագրիս ընթերցողացը, և ի մասնաւորի նոյն աշակերտացը ծնողաց ու աղգականաց ալ մեծապէս հաճոյ կանցնին ամսօրեայ թերթիս ան հատուածները՝ որ հեռու աշխարհք իրենց որդւոյն ու սիրելեացը յառաջագիմութեանը կը վկայեն. ուստի մենք ալ կամակար կընուիրենք օրագրիս քանի մը թերթերը անոնց ըզձիցը. և որովհետեւ անցեալ ամիս զրինք Փարիզու յուրատեան վարժարանին հարցաբնութեան հանդէսը, հոս ալ զնենք համառօտ մը Ռաֆայէլեան Վարժարանին մէջ կատարուած նոյն հանդէսը ի վախճան երկրորդ ամի աշակերտութեան ուսանողաց։

Ուսմանց հարցաբնութիւնը կատարելցաւ Սեպտեմբեր ամսուն 6^{ին} Վարժարանի իննամակալաց և վարժապետաց ժողովոյն առջևը, և աշակերտք քննուեցան իրենց տարեկան ուսմանց վրայօք որ կը տեսնուի առաջիկայ ցանկին մէջ։

Կրնանք բսել թէ ընդհանրապէս ա-

մէնքն ալ քան իրենց հասակը, և իրենց աշակերտութեան ժամանակին համեմատ՝ շատ քանք և յառաջագիմութիւն ցցուցին ամէն վերոյգրեալ ուսմանց մէջ, մասնաւորապէս նաև լեզուաց թէ հայերէն ըլլայ, թէ Վաղղիերէն և թէ Խտալերէն։

Վեղարուեստից մասնաւանդ Ուրուագրութեան և գիւղանկարի մէջ ալ շատ մեծ յառաջագիմութիւն երեցաւ, այնպէս որ ինչուան քաղքիս գեղարուեստից ճեմարանին վարժապետն՝ մասնաւոր գովեստի և մրցանակի արժանի դատեց աշակերտները։ Կը խոստովանինք որ տղոց քանքէն ետեւ ու վրանին եղած ընդհանուր փութաջան տեսչութենէն ի զատ, Պ. Ռոսսի ուրուագրութեան և ճարտարապետութեան վարժապետին անխոնջ և մշտատեւ աշխատանաց արդիւնքն է աս զգալի յառաջագիմութիւնը. և որուն պահուած է մեծագոյն մրցանակ մը աշակերտաց, դաստիարակաց և բոլոր ազգի մը երախտագիտութիւնը։

Վարժենական և ձայնական երաժշտութեան մէջ ալ աշակերտաց սակաւաթուութեան նայելով յաջողակներ երեցան, և յետագայից ալ յուսանք աւելի քաջալերութիւն ըլլայ լսելը որ իտալացի ահանջք լսեցին ու ախորժեցան աշակերտաց ձեւացուցած ներդաշնակութիւնը։

Ուսման քննութիւնը այսպէս կատարելէն ետեւ ամսուն 9^{ին} մեծ փառաւորութեամբ տեղի ունեցաւ մրցանակի հանդէսը, որուն առաջ հրաւիրած էին

բողոք Վանքի Սիաբանքը և աշակերտքը, քաղքիս սրբազան Պատրիարքին փոխանորդը, Վերոնայի անուանեալ եպիսկոպոսը (Թորէվիզանաթոյ Րջտուածաբան վարդապետը, Վերապատիւ Պետրոս Փիանթոն եկեղեցական իրաւասութեան և օրինաց վարդապետը, և ուրիշ քանի մը աստիճանաւոր եկեղեցականք. աշխարհականաց մէջ ալ վարժարանիս արտաքին վարժապետներէն զատ ուրիշ քանի մը պատուաւոր անձինք 50, 60 հոգի, որոնց զահերէց կը նստէր Րջտուածապատիւ ընդհանրական Րբբայն Վեորգ Ս. Հիւրմիւսկեան Րքեպիսկոպոսը, որոնք միաբան Վարժարանիս մատրան մէջ Զսեղ Աստուած գովաբանական երգը երգելէն ետեւ՝ ժողովեցան մեծ դահլիճը ուր որ ի ցոյց դրուած էին աշակերտաց Ուրուագրութեան, Վիւղանկարի, Ղարտարապետութեան և Օարդագծութեւ ձեռագործները: Հոն տեսուչ Վարդապետը ճառ մը խօսեցաւ ցուցընելով Ա. Թէ ինչպէս տղոց ճշմարիտ դաստիարակութեան սկիզբը իրենց ծընողացմէ պէտք է սկսի, որով դաստիարակութիւնը ըլլայ աւելի հիմնական, և վերջը առանձին դաստիարակաց աշխատութիւնն ալ դիւրին և միանգամայն բազմաւորդին:

Բ. Թէ աշակերտաց դաստիարակութեան ժամանակը լըմընալէն ետեւ, Թէ ծնողք և Թէ ազգը ինչ պարտականութիւններ ունին՝ անոնց առած կրթութիւնն և սորված ուսմունքները ի բարին և յօգտակարն գործածելու. և Թէ հիմակուան ժամանակս առջի մասին պակասութեամբը տղոց կրթութիւնը խիստ ծանր պաշտօն մըն է դաստիարակաց, երկրորդին պակասութենէն ալ նոյն ինքն կրթութիւնը և ուսմունքը իրեն արժանաւոր օգուտը չբերեր աշակերտաց: Րջ ճառս Թէ ծնողաց և Թէ դաստիարակաց վերաբերեալ շատ ուղիղ սկզբունքներ և ճշմարտութիւններ պարունակելուն հոս տեղս կը հրատարակենք:

Ղառախօսութենէն ետեւ Վասէ-

րէցը յորդոր մը խօսելով առ աշակերտս՝ բաշխեց իրենց պատուոյ մրցանակները, իւրաքանչիւրոց ըրած յառաջագիմութեանը համեմատ՝ ինչպէս որ հետագայ ցուցակին մէջ կ'երեւայ. և ի ձայն երաժշտութեանց և շատ ուրախակցութեանց ժողովքը լուծուեցաւ:

Որովհետեւ քաղքիս սրբազան Պատրիարքը ծերութեան և անձնական տկարութեան պատճառաւ իր փոխանորդը Ս. Սօրոյ զինքը հոն ներկայացուցեր էր, անոր համար դիմացի կիրակին բարեհաճեցաւ մասնաւորապէս այցելելով Վարժարանին, և վարժապետաց և աշակերտաց քանի մը քաջալերական խօսքեր խօսեցաւ՝ կրօնից և ազգին պայծառութեանը համար ունեցած եռանդնին օրհնելով:

Րջ տարուան ուսումնական տարւոյն բացմանը՝ որ եղաւ անցեալ ամսուն 21^{ին} Վարժարանիս աշակերտաց Թիւն էր 28 որ երկու դաս բաժնուած են, առաջին դասը որ 15 հոգի են՝ կը մտնեն իրենց աշակերտութեան երրորդ տարին, որոնց անունը ցուցակէն յայտնի է. իսկ երկրորդ դասը որ կը բաղկանայ 13 տղոցմէ անցեալ ամսուն վերջերը հասած ըլլալով իրենց աշակերտութեան առաջին տարին կը սկսին ու ասոնք են.

Յովսէփ Լազըճեան.
Թովմաս Թէրզիեան.
Յովհաննէս Րթունեան.
Վաւիթ Թրեանց.
Պօղոս Սաղաքեան.
Սկրտիչ Րճէմեան.
Արապիոն Թալլեան.
Յակոբ Բուլճեան.
Յովհաննէս Շահինեան.
Յովհաննէս Թաւուքեան.
Վեորգ Րպուլլահեան.
Յովակիմ Րապեան.
Ուստուֆ Րյտընեան.

Ա. Ի. Ա. Գ. Ո. Ի. Թ. Ե. Ա. Ն.

[illegible]